

BURHANIYE’NİN SPORTİF OLTA BALIKÇILIĞI POTANSİYELİ VE TURİZM AÇISINDAN KULLANILABİLİRLİĞİ

Burhaniye’s Fishing Potential and Availability of Tourism

Gönderim Tarihi: 12.03.2019

Kabul Tarihi: 19.06.2019

Doi: 10.31795/baunsobed.580638

Muammer BEZİRGAN*

ÖZ: Bu araştırmada; Burhaniye ilçesinin sportif olta balıkçılığı turizmi potansiyeli tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında nitel ve nicel araştırma tekniklerinin birlikte kullanıldığı karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmada tekne sahibi yerel balıkçılar, balık yemi satıcıları ve balık malzemesi satıcıları ile mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Soruların açık uçlu sorulara verilen cevaplar, içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Nicel yöntemde ise Burhaniye’de sportif amaçlı balık avlayan kişilerle görüşülerek hangi tür balıkların bölgede avlanabildiği, hangi yemlerin kullanıldığı ve hangi avlanma tekniklerinin uygulandığı ile ilgili soruların yer aldığı anket formu, kolayda örnekleme yöntemi ile belirlenen 422 kişiye uygulanmıştır. Araştırma sonuçları Burhaniye’de sportif olta balıkçılığı turizmi ile ilgili önemli bir potansiyelin bulunduğunu, bölgede sportif olta balıkçılığı turizminin tamamlayıcı bir turizm türü olarak gerçekleştiğini ve henüz bağımsız bir turizm sektörü haline gelmediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sportif Olta Balıkçılığı Turizmi, Turizm Potansiyeli, Burhaniye.

ABSTRACT: In this study; The fishing tourism potential of Burhaniye district was investigated. In the collection of the research data, mixed method, which includes qualitative and quantitative research techniques, was used. In the study; interviews were carried out with local fishermen, fish feed sellers and fish materials suppliers, and the answers to the open-ended questions were analyzed by content analysis method. In the quantitative method; In Burhaniye, a questionnaire form which includes questions about which kind of fish were used, which feeds were used and which hunting techniques were applied, were applied to 422 individuals determined by sampling method. Research results show that there is an important potential for fishing tourism in Burhaniye and that amateur fishing tourism in the region is a complementary type of tourism but has not become an independent tourism sector.

Keywords: Fishing Tourism, Tourism Potential, Burhaniye.

* Dr. Öğr. Üyesi, Balıkesir Üniversitesi / Burhaniye Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu / Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, muammerbezirgan@balikesir.edu.tr, ORCID ID: orcid.org/0000-0002-6562-539X

GİRİŞ

Sportif olta balıkçılığı, toplumun birçok bireyi için sadece bir avlanma aktivitesinden öte hayatın önemli parçalarından biri haline gelmiştir. Yerleşik halkın yanı sıra birçok insan tatilleri süresince deniz kıyıları ya da nehir kenarlarında balık avlamak için çaba göstermektedir. Sportif olta balıkçılığı bağımsız bir endüstri olmasa da, turizm sektörünün tamamlayıcı parçalarından birisidir (Bauer ve Herr, 2004: 59). Yıllar itibariyle turizm hareketliliğinin günden güne artmasıyla beraber daha spesifik bir sektör olarak balıkçılık turizmi gelişmeye başlamıştır. Rehberler, tekne sahipleri ve bazı seyahat acentelerinin sektöre girmesiyle birlikte özellikle denize kıyısı olan destinasyonlarda balık avlama turları düzenlenmeye başlamıştır. Bununla beraber balık avlama turnuvaları ve yarışmalar düzenlenerek de turizmde yeni ve gelişen destinasyonlar için önemli bir ürün çeşitlendirme fırsatı yaratılmaktadır.

Sportif olta balıkçılığı turizmi ya da balıkçılık turizmi modern dünyada ekonominin değerli bir parçası olarak kabul edilmektedir (Bauer ve Herr, 2004). Birçok ülkede turistik balıkçılık lisansı, ikametgâhtan daha pahalıya mal olmaktadır. Örneğin, 1998 yılında Florida'da 7,9 milyon dolarlık yerleşik olmayan balıkçılık lisansı satılmıştır (Fedler, 2000). Yine yakala-bırak yaklaşımıyla balık avının yapıldığı Kosta Rika'da, balık avı turizmi için gelenler 17,8 milyon dolar harcamıştır (Ditton ve Grimes, 1995). Amerika Birleşik Devletleri'nde balıkçılık turizmi, rekreasyonel olarak en popüler dış mekan aktivitesidir ve Alaska eyaletinde yerel ve bölgesel ekonomik faaliyetleri destekleyen bir milyar dolarlık sektördür (Zwirn vd., 2005). Bununla birlikte, olta balıkçılığı turizmi, belli bölgelerde ticari balıkçılıktan daha yüksek bir ekonomik etkiye sahiptir (Hjalager, 2010:198). Öyle ki balıkçılık turizminde yakalanan her bir balığın, ticari balıkçılıkta yakalanan her bir balığa kıyasla, bölge ekonomisine olan katkısının 40 kat daha fazla olduğu iddia edilmektedir. (Zwirn vd., 2005).

Sportif olta balıkçılığı turizminin hangi turizm türü içerisinde yer aldığına dair literatürde bir konsensus bulunmamaktadır. Bugüne kadar gerçekleştirilen çalışmalarda sportif olta balıkçılığı turizminin; deniz turizmi, av turizmi, eko turizm, spor turizmi ve rekreasyonel turizm gibi turizm türleri içerisinde ele alındığı görülmektedir (Dinçer vd., 2017). Zwirn vd. (2005), özellikle sportif olta balıkçılığı avlanma faaliyetlerinin çoğunluğunda yaygınlaşan yakala-bırak yaklaşımıyla beraber sportif olta balıkçılığının eko-turizmin bir türü olarak düşünülebileceğini iddia etmektedir. Sportif olta balıkçılığının gelişimi ile beraber daha korumacı bir yaklaşımın ortaya çıkması kaçınılmazdır.

Türkiye'de sportif olta balıkçılığı turizminin son yıllarda giderek önem kazanmaya başladığı görülmektedir. Bu konuda geniş katılımlı ulusal ve uluslararası düzeyde balık yakalama turnuvaları gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

Ülkemizde üçü Alaçatı ve Seferihisar körfezinde ikisi Bodrum yarımadasında olmak üzere uluslararası düzeyde toplam beş sportif balıkçılık turnuvası yapılmaktadır. Türkiye’de yapılan turnuvalar arasında Çeşme’de ilk olarak “Alaçatı Fishing” ismiyle başlayan ve 2016 yılından bu yana “Alaçatı Big Fish” ismiyle devam eden turnuva düzenlenmektedir. Yine Bodrum’da Doğa ve çevre bilinci yaratarak sürdürülebilir balıkçılık ve çevre ile turizm endüstrisinin geleceğini korumak amacıyla 2009 yılında başlatılan Bodrum Uluslararası Sportif Balıkçılık Turnuvası uluslararası düzeyde düzenlenmektedir. 2016 yılında İzmir/Seferihisar’da başlayan “Teos” isimli turnuva yıldan yıla daha fazla katılımcıyla büyüyerek gelişmeye devam etmektedir. Bu turnuvaların başarılı olarak organize edilmelerinden ve dış katılımcı sayılarının beklenenden daha fazla olması neticesinde denize kıyısı olan birçok destinasyon tarafından sportif olta balıkçılığına önem verilmeye başlanmıştır. Ortalama 4-5 gün arasında süren turnuvalara katılan katılımcılar genellikle farklı coğrafyalardan gelen gelir düzeyi yüksek kişilerden oluşmaktadır. Bu turizm türüne katılan turistlerin destinasyondan beklentileri sınırlıdır. Balıkçılık yapan turistler destinasyonda beş yıldızlı konaklama tesislerine ya da lüks restoranlara ihtiyaç duymamakta ve herhangi bir eğlence aktivitesi talep etmemektedirler. Böylelikle, bu turizmin şekli, yeni gelişen kıyı destinasyonları ve uzak kıyı bölgeleri için bölgesel kalkınmaya katkıda bulunma konusunda gerçek bir potansiyele sahiptir (Solstrand, 2014). Bu yüzden sportif olta balıkçılığı turizmi gelişen ve büyüyen mikro destinasyonlarda alternatif turizm açısından önemli bir katkı sağlayacak turizm türlerinden birisidir. Aynı zamanda kıyı destinasyonlarında sportif olta balıkçılığı turizminin geliştirilmesi, denizlerdeki biyo-çeşitliliği korumak, geliştirmek ve sürdürülebilirliği sağlama adına da önemlidir.

Bu çalışmada zengin biyolojik su canlısı çeşitliliği, doğal güzellikleri, zengin kültürü ve arkeolojik varlıkları nedeniyle sportif olta balıkçılığı turizminde önemli bir potansiyele sahip Edremit körfezinin merkez noktasında yer alan Burhaniye ilçesi, sportif olta balıkçılığı turizmi açısından ele alınacaktır. Çalışmada, sahil şeridinin uzun olması (12 km), alanda 250 tekne kapasiteli ve 4 çıpalı yat limanının bulunması ile bölgede deniz ve turistik yapıların var olması gibi nedenlerden dolayı Burhaniye ilçesi uygulama alanı olarak seçilmiştir. Bu açıdan değerlendirildiğinde Burhaniye ilçesi, bir niş pazar olarak balıkçılık turizmi olanaklarına sahiptir. Aynı zamanda Burhaniye’ye kıyısı olan Edremit körfezi olarak isimlendirilen denizde, balık popülasyonu yüksektir. Şöyle ki, 1994-1997 yılları arasında Dokuz Eylül Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü tarafından K. Piri Reis araştırma gemisi ile yürütülen Ege Denizi’nin Demersal Canlı Kaynaklarının projesi kapsamında çekilen dip trollerine göre en çok balığın göreceli olarak Burhaniye’nin de içinde bulunduğu Edremit Körfezi’nde bulunduğu gözlenmiştir (Ünlüoğlu, 2005; Çakır ve Hoşsucu:

2006). Ayrıca Burhaniye’de balıkçılık turizmi ile ilgili yapılmış çalışmaya rastlanılmamıştır. Şekil 1’de araştırma alanı olan Burhaniye’nin konumunu gösterir harita yer almaktadır.

Şekil 1. Araştırmanın Uygulama Alanı

Bu çalışma ile Burhaniye sportif olta balıkçılığı açısından detaylı olarak ele alınacaktır. Çalışmada ilk olarak Burhaniye’deki sportif olta balıkçılığı turizmi ile ilgili gerçekleştirilen mülakatlar sonucunda bölgedeki balıkçılık turizminin mevcut durumu belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın devamında bölgede sportif olta balıkçılığında yakalanabilecek hedef balık türleri, hedef türleri yakalamada kullanılan yem olanakları, hedef türlerin yakalanma sıklık ve zamanlarına göre av sezonları tespit edilerek bölgeye gelen turistlere referans kaynağı yaratmak hedeflenmektedir. Bu amaca ulaşmak için çeşitli araştırma soruları geliştirilmiştir;

1. Burhaniye’de sportif olta balıkçılığı turizmi ile ilgili mevcut durum nedir?
2. Burhaniye kıyılarında kıyıdan veya tekne ile hangi balıklar hangi aylarda yakalanmaktadır.
3. Burhaniye kıyılarında, kıyıdan veya tekne ile hangi balıklar hangi yemler kullanılarak yakalanmaktadır?
4. Burhaniye’de balık avlamada kullanılan teknikler nelerdir?

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Son yıllarda kıyısız alanda ve kıyıya yakın denizel alanlarda sayısı gittikçe artan rekreasyonel aktiviteler turizm için oldukça önemli bir potansiyel oluşturmaktadır (Markovic vd., 2009). Bu alanlarda karşılaşılan en önemli rekre-

asyonel aktivitelerden biri de amatör balıkçılıktır (Tunca vd., 2013:1). Amatör balıkçılık yada sportif olta balıkçılığı özellikle batı ülkelerinde rağbet gösterilen bir boş zaman aktivitesidir ve turizmde kullanılabilirliği ile ilgili çalışmalar devam etmektedir. Son yıllarda seyahat imkanlarının gelişimi ile beraber balıkçılık turizmi kendi içerisinde önemli bir kültürel aktivite haline gelmiştir (Dinçer vd., 2017: 41).

Türkiye’de, ticari ve amatör balıkçılığın yönetiminden sorumlu Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının çıkardığı 4/2 sayılı amatör amaçlı su ürünleri avcılığının düzenlenmesi hakkında tebliğ’de amatör balıkçılık; “Sadece rekreasyon, spor veya dinlenme amacıyla yapılan, maddi ve ticari kazanç gayesi gütmeyen, avlanan ürünün satılmadığı balıkçılık etkinliği” şeklinde, aynı tebliğde amatör balıkçılık turizmi ise; “Yerli ve yabancı amatör balıkçıların kurallara uymak kaydıyla katıldıkları amatör balıkçılık amaçlı turizm etkinliği” olarak tanımlanmaktadır (GTHB, 2016). Özellikle denizde gerçekleşen balıkçılık turizmi için literatürde çeşitli tanımlamalar yapılmıştır.

Şekil 2. Balıkçılık Turizmi Türleri

Borch, (2004)'a göre amatör balıkçılık turizmi marine ve yat limanlarının bulunduğu bölgelerde yapılan, turistlerin sadece balık avlama amacıyla geldiği, yerel halk ile fazla temasın olmadığı ancak yerel balıkçıları katıldığı küçük ölçekli balık yakalama turnuvalarının düzenlendiği bir turizm türü olarak

tanımlanmaktadır. Lovelock (2008:4)'a göre amatör balıkçılık turizmi “doğal alanlarda veya özel olarak oluşturulmuş avlalarda turistlerin balık avlama amacıyla gerçekleştirdikleri vahşi yaşam turizmi biçimi” olarak tanımlanmaktadır. Amatör balıkçılığı denizlerde (tuzlu su) ve iç sularda (tatlı su) yapılan balıkçılık olarak temelde ikiye ayırmak mümkündür. Bu alanda yapılan turizm faaliyetleri de yine aynı ayrıma tabidir. Denizlerde gerçekleştirilen balıkçılık turizmini; marine, kıyı balıkçılığı, tekne balıkçılığı, mızrak avcılığı, zıpkın avcılığı ve büyük balık avcılığı olarak gruplandırmak mümkündür. Tatlı su balıkçılığını ise kıyı balıkçılığı, zıpkın avcılığı, sinek oltaçılığı ve çıplak el yöntemi olarak gruplandırmak mümkündür (Şekil 2).

Literatürde balıkçılık turizmi ile ilgili çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Dinçer vd. (2017) çalışmalarında, Türkiye’de gerçekleştirilen sportif olta balıkçılığını turizm açısından değerlendirmişlerdir. Çalışmada, bu turizm türü için alt- üst yapı yatırımlarının yapılması ve kanun ve yönetmeliklerin denetim faaliyetleri ile desteklenerek sağlıklı bir yapının oluşturulması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Boz ve Tunçer (2016) gerçekleştirdikleri çalışmada, Türkiye ve Çanakkale’de balıkçılık turizminin bulunduğu noktayı irdelemişler, balıkçılık turizminin önemi, hedefleri, yapıldığı bölgeye ve ülkeye sağlayabileceği ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel yararları ortaya koymaya çalışmışlardır. Borch vd., (2011), Norveç’in 4 farklı bölgesinde balıkçılık turizminin ekonomik etkilerini belirlemeye çalıştıkları araştırmalarında endüstriyel balıkçılık turizmin toplam getirisininin 104 milyon euro olduğunu tespit etmişlerdir.

Tüm dünyada balıkçılık turizmi hızla gelişirken, bu turizm türü doğru yönetilmediği takdirde, gerçekleştiği bölgelerde ekolojik sistem ve deniz canlıları için tehdit oluşturmaktadır. Salmi ve Salmi (2010), Finlandiya’da balıkçılık turizmi nedeniyle somon balığı stoklarının azaldığını, turizme sınırlandırma getirildiğini, bu nedenle yerel balıkçılar ile turizm endüstrisi arasına sorunlar yaşandığını belirtmektedirler. Bu ve bunun gibi nedenlerden dolayı amatör balıkçılık turizminin geliştiği bölgelerde ekosisteme zarar vermeyen sürdürülebilir bir büyümenin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda Güney Norveç’teki Risør sahil belediyesi, deniz balıkçılığı turizminin gelişmesi için çalışmalar gerçekleştirirken, aynı zamanda, yereldeki ekosistem ve sakinler için olumsuz etkilerini de sınırlamak için çalışmalar yapmaktadırlar. Bu çalışmalar kapsamında bölgede ekosistemi koruyucu sosyo-ekonomik bir entegre model geliştirilmiştir (Moksness vd., 2011). Aynı zamanda Tayvan’da, balıkçı teknelerine turistlerin alınmasına izin verilerek geleneksel balıkçılığın yapısı değiştirilmiştir. Bu karar, balıkçılık turizminin Tayvan’daki balıkçı köylerinin sosyo-ekonomik dokusunun bir parçası haline gelerek alternatif bir gelir üretme yolu olarak benimsediğini göstermektedir (Chen ve Chang, 2017:85).

Balıkçılığın insancıl ve profesyonel bir şekilde ele alınrsa sürdürülebilir korumanın önemli bir parçasını oluşturabileceğine dair önemli bir iddia ortaya koyan Bauer ve Herr (2004), aşırı gelişmişliğin kaçınılmaz olarak aşırı balık avcılığına ve bunun sonucunda azalan balıkçılık fırsatları ve ekonomik düşüşe yol açacağını ifade etmektedir. Sonuç olarak Hoogendorn (2014: 10)'a göre özünde, savunmasız eko-sistemleri olumsuz etkilemeksizin denizdeki balıkçı turistlerin sayısını maksimize etmek, sürdürülebilirliği sağlayacağından dolayı kırsal bölgelerde balıkçılık turizminin geliştirilmesi önem arz etmektedir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışma keşifsel türde bir araştırma özelliği taşımaktadır. Çalışmada nitel ve nicel araştırma tekniklerinden faydalanılmıştır. Çalışma, Temmuz 2017 ile Kasım 2017 tarihleri arasında Burhaniye'nin kıyı mahalleri olan Ören, Öğretmenler, İskele ile Pelitköy sahil kısmında (Şekil 1) gerçekleştirilmiştir. Temmuz ile Kasım ayları aralığının seçilme nedeni ise bu aylarda bölgede yoğun olarak kıyıda balık tutma faaliyetlerinin yapılmasıdır. Araştırma 5 ay süresince hafta sonları bölgede incelemeler ve anketler yapılarak sürdürülmüştür.

Burhaniye'deki sportif olta balıkçılığı turizmi ile ilgili mevcut durumu ortaya koymak için tekne sahibi yerel balıkçılar, balık yemi satıcıları ve balık malzemesi satıcılarına "Burhaniye balıkçılık turizmi için yeterli kaynaklara sahip mi?", "Bölgeye balık avlamak için gelen turistler var mı?" ve "Burhaniye'de balıkçılık turizminin gelişmesi balık sayısının azalmasına neden olabilir mi?" soruları yöneltilmiştir. Mülakatlarda sorulan açık uçlu sorulara verilen cevaplar, içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir.

Araştırmanın diğer kısmında yerel balıkçılar ve sportif amaçlı balık avlayan kişilere anket uygulanmıştır. Anket formunda yer alan soruların oluşturulmasında bölgede balık yemi satıcıları, balık malzemesi satıcıları, yerel balıkçılar ve sportif amaçlı balık avlayan kişilerle ön görüşmeler gerçekleştirilmiş, hangi tür balıkların bölgede avlanabildiği, hangi yemlerin kullanıldığı ve hangi avlanma yöntem ve araçlarının kullanıldığı ile ilgili bilgiler ön test kapsamında toplanmıştır. Sıklık analizine tabi tutulan ön bilgiler ışığında anket formu oluşturularak kolayca örnekleme yöntemiyle belirlenen ve sık sık balık avladığını belirten 428 kişiye uygulanmıştır. Anketlerin tümü bizzat yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanmıştır. Anket uygulaması sonunda 422 adet kullanılabilir anket elde edilmiştir. Anketlerden elde edilen veriler, kodlanarak bilgisayara yüklenmiştir. Verilerin analizinde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla yüzde ve frekans analizlerinden, diğer ifadeler için crosstabs analizinden faydalanılarak çapraz tablolar oluşturulmuştur. Verilerin analizinde istatistiksel analiz programı kullanılmıştır.

ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Araştırma bulguları iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde tekne sahibi yerel balıkçılar, balık yemi satıcıları ve balık malzemesi satıcılarına yönelik Burhaniye'deki sportif olta balıkçılığı turizmi ile ilgili mevcut durumu ortaya koymak için gerçekleştirilen mülakatlar ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Mülakatlarda sorulan açık uçlu sorulara verilen cevaplar, içerik analizi yöntemiyle analiz edilerek elde edilen sonuçlar Burhaniye'de sportif olta balıkçılığı turizmi ile ilgili bulgular başlığı altında sunulmuştur. İkinci bölümde ise Burhaniye'de sportif amaçlı balık avlayan kişilerle görüşülerek hangi tür balıkların bölgede avlanabildiği, hangi yemlerin kullanıldığı ve hangi avlanma yöntem ve araçlarının kullanıldığı ile ilgili gerçekleştirilen anket çalışmasına yönelik sonuçlar yer almaktadır.

Burhaniye'de Sportif Olta Balıkçılığı Turizminin Mevcut Durumu İle İlgili Bulgular

Gerçekleştirilen saha çalışmaları kapsamında tekne sahibi yerel balıkçılar, balık yemi satıcıları ve balık malzemesi satıcıları ile mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara yöneltilen sorulardan ilki "Burhaniye balıkçılık turizmi için yeterli kaynaklara sahip mi?" şeklindedir. Sahip olduğu 8 metrelik teknesiyle hobi olarak 20 yılı aşkın süredir bölgede balık avladığını ifade eden tekne sahibi katılımcı, "ben yaklaşık 20 yıldır tekne sahibiyim. Doğru zamanda doğru alanlara giderseniz bölgede çok farklı balıkları avlayabilirsiniz. Bu açıdan mera geniş ve balık çeşitliliği yüksek seviyededir. Bölgede balıkçılık turizmi yapılmaması için hiçbir neden yok" ifadelerini kullanmıştır. Bir başka katılımcı ise "Burhaniye hem kara hem de deniz olarak çok sakin bir bölge. Büyük bir yat limanına sahip. Balıkçılık bu bölgede yüzyıllardır yapılıyor. Yaz döneminde çok sayıda turist balığa çıkmak için tekne arıyor. Kıyıda çok sayıda amatör balıkçı balık avlıyor. Bölge için önemli bir alternatif. Eğer yetkililer bu işin üzerinde dururlarsa balıkçılık turizmi için Burhaniye her şeye sahip" demiştir. Daha önce başka bir bölgede balık yakalama turnuvasına katıldığını belirten bir diğer katılımcı ise "Ben balık tutmaya meraklı birisiyim. Bundan önceki yıllarda Türkiye'nin farklı yerlerinde yapılan balık yakalama turnuvalarına katıldım. Katıldığım yerlerdeki imkanlarla Burhaniye'yi karşılaştırdığımda, Burhaniye balık yakalama turnuvaları açısından çok daha yüksek kapasiteye sahip" demiştir.

Gerçekleştirilen mülakatta katılımcılara yöneltilen bir diğer soru "Bölgeye balık avlamak için gelen turistler var mı? şeklindedir. Tekne sahibi olan bir diğer katılımcı "sahip olduğum tekneyle sık sık balık avına çıkarım. Son birkaç yıldır bölgede tatil yapan yerli turistlerden onları balığa çıkarmam için talepler gelmeye başladı. İlk kez 4 yıl önce 3 kişilik bir grubu denizde balığa götürdüm. Ondan sonra yıldıan yıla çok sayıda taleple karşılaşıyorum. 4,5 hatta 6 kişiye kadar grupları bildiğim meralara götürüyorum. 3-5 saat kalıp dönüyoruz. İlk başlarda gelen kişiler kendi olta

takımlarını getiriyordu. Artık ben kendi hazırladığım olta takımlarını gelen kişilere kullanıyorum. Beraber balık avına çıktığımız kişiler sonraki yıllarda da gelmeye başladı” ifadelerini kullanmıştır. Yaz dönemlerinde hava şartları uygun olduğu zamanlarda her gün balık turu düzenlediğini belirten katılımcılardan biri “ben balıkçılık ile hayatını idame ettiren birisiyim. Yaz dönemlerinde iskele mahallesinde çok sayıda turist balığa çıkmak istiyor. Ben uzun yıllardır grupları balığa götürüyorum. Daha sonra sosyal medya platformlarında sayfa oluşturdum. O kanaldan çok sayıda turist bana ulaşıyor. Avladığımız balıkların fotoğraflarını sayfamda paylaşıyorum. Bu sayede geleneksel balıkçılıktan çok daha fazla bir geliri elde edebiliyorum” cevabını vermiştir. Tekne sahibi arkadaşlarının gelen gruplardan para kazandığını gördükten sonra tekne satın aldığını belirten bir diğer katılımcı “benim teknem yoktu. Bölgeye gelen turistlerin balık avlamaya olan taleplerinin artmasından sonra tekne satın aldım. Çok sayıda olta takımı oluşturdum. Sırtı çekme, dip avı gibi farklı teknikleri gelen konuklara uyguluyorum. Ayrıca çay ve yiyecek ikramı yapıyorum. Son bir iki yıldır talep çok yüksek. Tekneyi daha da büyütüp daha çok sayıda kişiyi uygun fiyatlara balık avlamaya çıkarmak istiyorum” diye görüş bildirmiştir.

Araştırma kapsamında katılımcılara yöneltilen bir diğer soru “Burhaniye’de balıkçılık turizminin gelişmesi balık sayısının azalmasına neden olabilir mi? şeklindedir. Araştırma katılımcılarından birisi bu soru ile ilgili olarak “yıllar önce körfezde balık sayısını arttırmak için yapay resifler bırakılmıştı. Yapay resifler balık sayısında artışa neden oldu. Ancak duyduğumuza göre resifler yeterli araştırma yapılmadan atıldığı için kuma gömülmüş. Yeniden resif atarak balık sayısı arttırılabilir. Eğer bölgede balıkçılık turizmi gelişirse bu durum gelecekte daha fazla yapay resifin atılması için motive edici olabilir. Bu sayede hem turizm gelişir hem de balık sayısı artar” şeklinde ifade bulunmuştur. Aynı soruya cevap veren bir diğer katılımcı “balıkçılıktan para kazandıkça balıkların değerine daha fazla anlıyoruz. Benim götürdüğüm arkadaşlara balıkların yasal boy sınırı kuralını uyguluyorum. Yasal sınırların altındaki balıkları geri bırakıyoruz. Bölgede yasak olan yöntemlerle balık avlayanlarla mücadele ediyoruz” yorumunda bulunmuştur.

Burhaniye’de Sportif Olta Balıkçılığı Yapanlara Uygulanan Anket İle İlgili Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, Burhaniye’de sportif amaçlı balık avlayan kişilerle bölgede hangi tür balıkların bölgede avlanabildiği, hangi yemlerin kullanıldığı ve hangi avlanma yöntem ve araçlarının kullanıldığı konularında gerçekleştirilen anket çalışmasına yönelik sonuçlar yer almaktadır. Araştırmada öncelikli olarak katılımcıların demografik özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Katılımcıların demografik özelliklerine dair buldular Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1: Araştırma Katılımcılarının Demografik Özellikleri

Önerme	İfade	Frekans	Yüzde	Önerme	İfade	Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	5	1,2	Eğitim	İlköğretim	123	29,1
	Erkek	417	98,8		Lise	179	42,6
Yaş	18 - 29	60	14,3	Ön lisans	97	22,9	
	30 - 39	87	20,6	Lisans	23	5,4	
	40 - 49	129	30,6	Lisansüstü	-	-	
	50 - 59	134	31,6	1500 ve altı	119	28,2	
	60 - 69	9	2,1	1501-3000	238	56,4	
	70 ve üstü	3	0,8	3001-5000	43	10,3	
	Meslek	İşçi	108	25,6	5001 ve üstü	22	5,1
Memur		36	8,5	Evli	349	82,8	
Esnaf		119	28,3	Medeni Durum	Bekâr	60	14,2
Öğrenci		18	4,2	Boşanmış	13	3,0	
Emekli		141	33,4				

Araştırma katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde; katılımcıların % 98,8'i erkeklerden oluşmaktadır. Araştırma katılımcıları yaş gruplarına göre incelendiğinde; en yüksek oranla (% 31,6) 50 – 59 yaş arası katılımcıların olduğu, en düşük ise 70 yaş ve üzeri yaş grubunun (% 0,8) olduğu görülmektedir. Katılımcıların % 82,8'i evli, %71,7'si ilköğretim ve lise mezunudur. Katılımcıların gelir durumlarına göre büyük çoğunluğu (% 84,6) 3000 TL ve altı gelire sahiptir. Araştırma katılımcılarının %87,3'ü daha çok emekli, işçi ve memurlardan oluşmaktadır.

Araştırma analizlerinin devamında bölgede yakalanan balıkların hangi aylarda daha çok yakalandığına ilişkin bulgular yer almaktadır. Oluşturulan çapraz tablolara sayesinde hedef türlerin 12 ay boyunca yakalanma durumları ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Tablo 2: Burhaniye’de Aylara Göre Yakalanan Hedef Balık Türleri

	Çipura (<i>Sparus aurata</i>)	Sarpa (<i>Sarpa salpa</i>)	Levrek (<i>Dicentrarchus Labrax</i>)	lüfer (<i>Pomatomus saltatrix</i>)	Karagöz (<i>Diplodus vulgaris</i>)	Mırmır (<i>Lithognathus mormyrus</i>)	Mercan (<i>Pagellus erythrinus</i>)	Kupes (<i>Boops boops</i>)	Zargana (<i>Belone belone</i>)	Kayalevreği (<i>Sciaena umbra</i>)
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Ocak	92,5	76,1	77,7	8,2	60,5	19	24,5	27,2	15	8,2
Şubat	91,8	74,6	72,4	8,2	61,2	21,1	25,9	26,5	15,6	10,2
Mart	82,3	49,2	29,3	8,2	77,6	21,1	39,5	27,9	23,8	14,3
Nisan	12,9	43,2	23,8	31,3	81,0	57,8	48,3	31,3	29,9	13,6
Mayıs	6,1	46,2	19,0	32	80,3	57,8	45,6	32,0	39,5	12,9
Haziran	6,1	50,7	19,7	5,4	77,6	55,8	33,3	32,0	38,8	10,2
Temmuz	6,8	53,7	19,7	19	78,2	55,1	41,3	33,3	37,4	10,9
Ağustos	10,2	53,7	21,1	18,4	81,6	55,8	42,0	33,3	41,5	11,6
Eylül	23,1	55,2	41,1	16,3	82,3	52,4	47,2	33,3	40,8	11,6
Ekim	71,4	79,1	49	20,4	77,6	41,5	44,5	29,9	39,5	8,2
Kasım	96,6	83,5	49,7	23,8	76,2	37,4	57,2	29,3	39,5	8,8
Aralık	91,2	79,1	67	10,2	59,9	20,4	53,8	28,6	15	8,2

Burhaniye’de avlanan balıkların hangi aylarda daha sık avlanabildiğini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen çalışmada, 10 hedef türün avlanma zamanları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre çipura balığının ekim-mart ayları arasında (kış) yüksek yüzdeyle yakalandığı tespit edilmiştir. Sarpa balığı, ekim-şubat ayları arasında, karagöz balığı yılın 12 ayında yüksek yüzdeyle, lüfer balığı nisan ve mayıs aylarında düşük yüzdelerde, levrek balığı aralık, ocak ve şubat aylarında, mercan, kupes, zargana ve kaya levreği balıklarının ise yılın 12 ayında, yakın ortalamalarla ancak düşük yüzdelerle, avlanabildiği tespit edilmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde çipura, levrek ve karagöz balıklarının yakalanma yüzdesinin özellikle sonbahar ve kış aylarında yüksek olduğu görülmektedir. Mırmır balığının genellikle yaz aylarında, mercan ve kupes balıklarının daha çok yaz mevsimi dışında daha yoğun olmak üzere 12 ay boyunca avlandığı belirlenmiştir.

Burhaniye bölgesinde sıklıkla yakalanan hedef türlerin hangi avlanma takımları kullanılarak yakalandığının bilinmesi, bölgenin balıkçılık kültürünün tespit edilmesi ve bölgede balıkçılık turizminin gelişimi için fayda sağlayacak konulardan birisidir. Balıkçılığın yöresel olarak kendine özgü yapısı ve her coğrafyadaki tekniklerin farklılaşmasından dolayı amatör balıkçılık ve balık-

çılık turizmi açısından yerel tekniklerin neler olduğunun bilinmesi önem arz etmektedir. Katılımcıların görüşlerine göre Burhaniye’de hedef türlerin yakalanmasında sıklıkla kullanılan yöntem ve teknikler Tablo 3’te gösterilmektedir.

Tablo 3: Hedef Türlerin Yakalanmasında Kullanılan Yöntem ve Teknikler

	Çapari	Mantar Takımı	Dip Takımı	Sırtı	At-çek
	%	%	%	%	%
Çipura	28,5	4,2	99,3	0,6	0
Sarpa	0	0	99,3	0	2
Levrek	18	14,8	78	15,4	94,5
Lüfer	12,5	0	3,3	95,9	95,2
Karagöz	12,5	0	97,9	1,3	0
Mırmır	0	0	99,3	0	0
Mercan	12,5	0	100	0	0
Kupes	62,5	57,1	46,9	0	0
Zargana	22,5	54,2	5,3	93,2	2
Kaya levreği	0	0	97	0	3,3

Tablo 4 incelendiğinde; Burhaniye’de en fazla kullanılan av yönteminin, su zemininde yaşayan balıkların avlanmasını hedefleyen dip takımı olduğu görülmektedir. Bölgede sıklıkla avlanan balık türleri dikkate alındığında, genellikle deniz zemininde yaşayan balıkların avlandığı belirtilmiştir. Bu nedenle daha çok dip takımının kullanılması beklenen bir sonuçtur. Lüfer ve zargana balıkları hariç, diğer balıklar yüksek yüzdelerle dip takımıyla avlanmaktadır. Lüfer, zargana ve levrek balıkları ise daha çok sırtı ve at-çek diye tabir edilen rapala veya sahte balık olarak isimlendirilen avlanma yöntemleriyle avlanmaktadır. Mantar takımı ile avlanabilen balıklar ise, daha çok, orta su balığı olarak bilinen kupes ve zargana balıklarıdır. Zargana balığı için bölgede zargana topu denilen özel bir mantar takımı kullanılmaktadır. Çapari yöntemiyle bölgede balık avlama olasılığının çok düşük olduğu görülmektedir. Katılımcılar, çapari yöntemiyle kupes balığının avlanabildiğini belirtmişlerdir.

Tablo 4: Hedef Türlerin Yakalanmasında Kullanılan Yemler

	Sülünez	Mamun	Madya	Borukurdu	Sardalya	Karides
	%	%	%	%	%	%
Çipura	20	74,8	90	59,2	22,7	43
Sarpa	84	25,1	23,4	62,5	14,4	17,5
Levrek	28,6	76	12	23,1	28,9	74,4
Lüfer	23,3	4,2	6,3	15,6	60	59,8
Karagöz	96,6	41,2	81,5	86,1	28,2	82,4
Mırmır	91,3	76,9	28,3	64,6	15,1	46,7
Mercan	94,6	58,7	40,4	51,7	20,6	25,5
Kupes	72,6	12,5	7,1	48,3	26,9	3,6
Zargana	3,3	0,7	0	7,4	83,4	6,5
Kaya levreği	78	23	16,3	46,9	14,4	13,8

Tablo 4'te bölgede hedef balık türlerinin avlanmasında kullanılan yemler ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Dip balıkları olan karagöz, mırmır, mercan ve kaya levreği balıklarının avlanmasında en çok kullanılan yemler, sülünez ve mamundur. Sülünez, Latincesi 'solen ensis' olan bir deniz yumuşakçasıdır. Burhaniye'de gerçekleştirilen saha çalışmasında balık yemi satıcıların en çok bulundurduğu yemdir. Ayrıca Tablo 4'te yer alan verilere göre, hedef türlerin yakalanmasında en sık kullanılan yem türüdür. Mamun yemi de, yine aynı şekilde çok kullanılan canlı bir yem türüdür. Yapılan saha araştırmasında özellikle büyük balıkların dikkatini çeken bir yem olduğu ve bölgede çipura, levrek ve mırmır gibi diğerlerine göre daha büyük olabilen balıkları avlamada kullanıldığı tespit edilmiştir. Yine madya, borukurdu, sardalya ve karides bölgede hedef türlerin avlanmasında kullanılan yemler arasındadır. Madyanın çipura avında, borukurdunun karagöz avında, sardalya balığının lüfer avında ve karidesin karagöz avında en fazla kullanıldığı belirlenmiştir. Katılımcılar, sardalya balığının 1-2 gün tuz içerisinde bekletilerek kullanımının av esnasında daha faydalı sonuçlar verdiğini belirtmişlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmada ilk olarak Burhaniye'nin mevcut balıkçılık turizmi potansiyeli tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda bölgede, amatör balıkçılık turizmi ile ilgisi olabilecek kişilerle mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen mülakatlar sonucunda Burhaniye'nin hem turizm çekicilikleri ile turizm arzı bakımından hem de sahip olduğu deniz faunası açısından önemli bir balıkçılık turizmi potansiyeline sahip olduğu tespit edilmiştir. Hali hazırda ilçede tatil yapan çok sayıda turist in kıyıda veya tekne kiralayarak balık tutma etkinlik-

lerine katılım gösterdiği belirlenmiştir. Ancak bu etkinliklere katılanlar direkt olarak bölgeye balık tutmak için gelmemekte, büyük bir çoğunluğu tamamlayıcı bir turizm ürünü olarak balık tutma faaliyetine katılmaktadır. Bu bulgu Bauer ve Herr'in (2004) çalışmasında balıkçılık turizmi hakkında belirttiği görüşe benzer şekilde Burhaniye'de amatör balıkçılık turizminin henüz bağımsız bir endüstri olmasa da, Burhaniye turizm sektörünün önemli bir parçası olduğu görüşünü desteklemektedir. Ayrıca bölgede balıkçılık turizminin gelişmesi ekolojik sistem ve deniz canlıları üzerinde olumsuz bir etki yaratmasından çok, balıkçılık turizminin ekonomik bir getiri sağlamasıyla birlikte daha korumacı bir yaklaşıma neden olabileceği ve bu sayede bölgede balık sayısını arttırıcı önlemlerin (yapay resif, kaçak avcılıkla mücadele) daha hızlı ve kolay bir şekilde alınabileceği savunulmaktadır. Burhaniye ve diğer gelişen destinasyonlarda balıkçılık turizmin plansız gelişimi, ekolojik sistem ve deniz canlıları üzerinde olumsuz bir etki yaratma potansiyeline sahiptir. Bu nedenle sürdürülebilir bir büyüme sağlayabilmek adına, Burhaniye ve diğer destinasyonlarda ekonomi ile deniz eko-sisteminin bir arada düşünüldüğü entegre bir büyüme modeli geliştirilmelidir.

Araştırmada, Burhaniye'nin mevcut balıkçılık turizmi potansiyelinin yanı sıra bölgenin mevcut amatör balıkçılık potansiyelinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu sayede gelecekte bölgede amatör balıkçılık turizminin gelişimi için referans bilgi kaynakları oluşturulmak istenmiştir. Bu amaçla bölgede yakalanan balıklar, kullanılan yöntemler ve yemler ile ilgili bilgi toplanmıştır. Gerçekleştirilen araştırma sonucunda bölgede 10 hedef türün (çipura, sarpa, levrek, lüfer, karagöz, mırmır, mercan, kupes, zargana, kaya levreği) yılın tüm zamanlarında yakalanabildiği, fakat balık türüne göre yılın bazı aylarında yakalanma olasılığının arttığı belirlenmiştir. Bölgede yer alan türlerin kış aylarında daha yoğun olarak yakalandığı tespit edilmiştir. Özellikle deniz-kum-güneş turizminin gerçekleştiği bir destinasyon olan Burhaniye'de, kış dönemlerinde yakalanan balıkların daha yoğun olması, amatör balıkçılık turizminin gelişimi ile beraber turizm hareketlerinin 12 aya yayılmasına ve bu sayede bölgede yaşanan turizmin mevsimsellik sorununun ortadan kaldırılmasına yardımcı olabilir. Bölgede balıkçılık turizmin geliştirilmesi ile beraber 3 aya sıkışmış turizm sezonu daha uzun sürelerle uzatılabilir. Böylelikle destinasyonun rekabet gücü arttırılarak turizm tesislerinin atıl kapasite sorunu azaltılabilir ve bölgeye yeni turizm yatırımlarının çekilmesinde önemli fırsatlar yaratılabilir. Ayrıca bölgede bulunan yat limanının işlevselliği, amatör balıkçılık turizminin gelişimi ile beraber arttırılabilir.

Araştırmada elde edilen bir diğer sonuç, Burhaniye'de farklı amatör balıkçılık turizmi türlerinin uygulanabilme olanağının bulunmasıdır. Marina balıkçılı-

ğı, kıyı balıkçılığı, tekne balıkçılığı, büyük balık avcılığı, yerel balıkçılık, spin balıkçılığı ve sırtı balıkçılığı halihazırda bölgede uygulanan balıkçılık türleri arasında yer almaktadır. Bu türler dünyada özel meraklılarının bulunduğu balıkçılık türleridir. Bu açıdan bakıldığında, Burhaniye destinasyonu, bir çok balıkçılık türüne imkan sağlayan bir yapıdadır. Bununla birlikte Burhaniye ilçesi, avcılara canlı yem bulma açısından da önemli fırsatlar sunmaktadır. Hedef türlerin yakalanmasında en çok kullanılan canlı yemlerin birçoğu, bölgede yer alan balık malzemeleri satıcıları tarafından 12 ay boyunca satılmaktadır.

3 tarafı denizlerle çevrili olan Türkiye'de, amatör balıkçılık turizmi, geliştirilmesi gereken turizm türlerinden birisidir. Özellikle denize kıyısı olan ve yeni gelişen mikro destinasyonlarda balıkçılık turizmi, turistik ürün çeşitlendirmede kullanılabilecek alternatif turizm türleri arasındadır. Av turizmi altında değerlendirilen balıkçılık turizmine katılanlar belirli bir sosyo-ekonomik düzeyin üzerinde olan kişilerdir. Pahalı bir turizm türü olarak değerlendirilebilecek bu turizm türünde destinasyonların elde edeceği ortalama gelir diğer turizm türlerine göre daha yüksek olacaktır. Balıkçılık turizminin gelişimi Burhaniye'nin turizm gelirlerini arttıracığı gibi, bunun yanında turizm sektörü içerisinde yer almayan ve ilçede geleneksel olarak balıkçılık yapan kişilerinde daha yüksek gelir elde etmesine imkan tanıyacaktır. Hjalager'inde (2010) belirttiği gibi olta balıkçılığı turizmi, belli bölgelerde ticari balıkçılıktan daha yüksek bir ekonomik etkiye sahiptir. Bununla birlikte amatör balıkçılık turizmi sadece balıkçıların değil, seyahat acentaları, konaklama işletmeleri, yiyecek içecek işletmeleri gibi yöredeki diğer işletmelerin ve halkın gelirlerinin artmasını sağlayacaktır.

Burhaniye'deki kamu kurumlarının ve özel sektör kuruluşlarının alacağı bir takım tedbirler ile bölgede balıkçılık turizmi geliştirilebilir. Burhaniye Belediyesi'nin iskele mahallesinde bulunan yat limanının geliştirilmesi ile ilgili çalışmalar uzun süredir devam etmektedir. Edremit körfezinin en büyük kapasiteli yat limanına sahip ilçesi olan Burhaniye, amatör balıkçılık turizmi ile ilgili alacağı bir takım kararlarla ilçeyi bir yat ve balıkçılık turizmi merkezine dönüştürebilir. 1994-1997 yılları arasında gerçekleştirilen Ege Denizi'nin Demersal Canlı Kaynakları projesinde Ege denizinde en çok balığın göreceli olarak Burhaniye'nin de içinde bulunduğu Edremit Körfezi'nde bulunduğu belirlenmiştir. Doğal olarak Ege Denizinin en çok balığının bulunduğu denize kıyısı olan ilçede, yapay resif çalışmaları yapılarak balık çeşitliliği ve sayısında artış sağlanmalı ve bölge balık avcılığı için daha da cazip hale getirilmelidir. Balık yakalama turnuvaları, tüm dünyada rağbet gören bir etkinliktir ve son yıllarda Türkiye'nin farklı destinasyonlarında da uygulanmaya başlanmıştır. Burhaniye'de amatör balıkçılık turizmi ile ilgili bir turnuva düzenlenmesi, bölgenin isminin balıkçılık turizmi ile beraber anılmaya başlanması için gerekli-

dir. Yapılan saha çalışmalarında, Burhaniye balıkçılık sektöründe doğrudan ve dolaylı olarak yer alan kişiler, ulusal çapta balık yakalama turnuvası düzenlenmesi durumunda destek vereceklerini belirtmişlerdir. Bu noktada, Burhaniye Kaymakamlığı, Burhaniye Belediyesi ve Burhaniye Ticaret Odasının ilçede ulusal çapta balık yakalama turnuvası düzenlenmesi için planlamalar gerçekleştirmesi ilçe turizminin gelişimine yarar sağlayacaktır.

Bu araştırmada Burhaniye ilçesinin balıkçılık turizmi potansiyeli araştırılmıştır. Çalışma bulguları Burhaniye'deki deniz kaynakları ile sınırlıdır. Denize kıyısı olan diğer destinasyonlarda benzer çalışmalar yapılabilir. Ayrıca tatlı su (göl, baraj, nehir vb.) balıkçılığının yapıldığı diğer bölgelerde balıkçılık turizmi ile ilgili çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Bauer, J. ve Herr, A. (2004). Hunting and Fishing Tourism. K. Higginbottom (Ed.), *Wildlife Tourism: Impacts, Management and Planning* (ss. 57–77). Altona: Common Ground.
- Borch, T. (2004). Sustainable Management of Marine Fishing Tourism. Some Lessons from Norway. *Tourism in Marine Environments*, 1(1), 49–57.
- Borch, T., Moilanen, M. ve Olsen, F. (2011). Marine Fishing Tourism in Norway: Structure and Economic Effects. *Økonomisk Fiskeriforskning*, 21(1), 1-17.
- Boz, M. ve Tunçer S. (2016). Turizm Talebinde Yeni Eğilimler: Balıkçılık Turizmi. O. Atik ve G. Aktaş (Ed.) *III. Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumu: 26-27 Şubat 2016- İzmir- Bildiriler* (89-106), İzmir.
- Chen, C. L. ve Chang, Y. C. (2017). A Transition Beyond Traditional Fisheries: Taiwan's Experience with Developing Fishing Tourism. *Marine Policy*, 79, 84-91.
- Çakır, D. T. ve Hoşsucu, B. (2006). Edremit Körfezi'nde (Ege Denizi, Türkiye) Yaşayan Hamsi Balığının *Engraulis encrasicolus* (Linnaeus, 1758) Yumurta/Larvalarının Dağılım, Bolluk ve Mortalite Oranı. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 4-12.
- Diñçer, F. İ., Atsız, O., Kahraman, O. C. ve Çifçi, İ. (2017). SWOT Analysis to Evaluate Sport Fishing Within the Scope of Alternative Tourism, *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Özel Sayı (IV), 39-50.
- Ditton, R. B. ve Grimes, S. R. (1995). *A Social and Economic Study of the Costa Rica Recreational Billfish Fishery*. Report prepared for The Billfish Foundation (The Billfish Foundation: Fort Lauderdale, FL.).
- Fedler, A. J. (2000). *Participation in Boating and Fishing: A Literature Review*. Recreational Boating and Fishing Foundation, Alexandria, Virginia.
- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (2016). 4/2 Numaralı Amatör Amaçlı Su Ürünleri Avcılığının Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ, Resmî Gazete Tarihi: 13.08.2016, Resmî Gazete Sayısı: 29800.
- Hjalager, A. M. (2010). Regional Innovation Systems: The Case of Angling Tourism. *Tourism Geographies*, 12(2), 192–216.
- Hoogendoorn, G. (2014). Mapping Fly-fishing Tourism in Southern Africa. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 3 (2), 1-13.
- Lovelock, B. (2008). An Introduction to Consumptive Wildlife Tourism. B. Lovelock (Ed.), *Tourism and the Consumption of Wildlife. Hunting, Shooting and Sport Fishing* içinde (ss. 3-31). London and New York: Routledge Taylor and Francis Group.

- Markovic, M., Satta, A., Skaricic, Z. ve Trumbic, I. (2009). Sustainable Coastal Tourism: An Integrated Planning and Management Approach. *Practical Manuals on Sustainable Tourism, United Nations Environment Programme, Croatia*.
- Moksness, E., Gjøsæter, J., Lagailarde, G., Mikkelsen, E., Olsen, E. M., Sandersen, H. T., vd., (2011). Effects of Fishing Tourism in a Coastal Municipality: A Case Study From Risør, Norway. *Ecology and Society*, 16(3), 88-96.
- Salmi, J. ve Salmi, P. (2010). Fishing Tourism, Biodiversity Protection and Regional Politics in the River Tornionjoki, Finland. *Fisheries Management and Ecology*, 17(2), 192-198.
- Solstrand, M. V. (2014). Marine Tourism Fisheries-Challenges of Governance and Governability: Northern Norway as a Case Study. Doktora Tezi, The Arctic University of Norway.
- Tunca, S., Ünal, V. ve Miran, B., (2013). Foça ve Gökova Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Amatör Balıkçılığın Sosyal ve Ekonomik Yönü Final Raporu. *Türkiye'nin Deniz ve Kıyı Koruma Alanları Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi. Teknik Rapor Serisi 16: sf. 56*.
- Ünlüoğlu, A. (2005). Edremit Körfezi'nde Tavukbalığının (*Trisopterus minutus capelanus* Lacepede, 1800) Beslenme, Üreme ve Büyüme Özellikleri. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Zwirn, M., Pinsky, M. ve Rahr, G. (2005). Angling Ecotourism: Issues, Guidelines and Experience from Kamchatka. *Journal of Ecotourism*, 4(1), 16-31.